

čul v svojem življenju. Počasi in slovesno so doneli udarci po planjavi, kakor da kdo bije ob bronast ščit. Je li bil to pozdrav krščanskega Boga? In vedno glasneje je donel skrivnostni glas, kakor da hoče predoneti bojne pesmi, ki so orile v taboru poganov. Množice okoli cerkve pa so se

vrgle na kolena, sklonile glave in skesano se trkale na prsi . . .

Zamišljen je stal Stojmir ob bregu. Zdelo se mu je, da reka, ki je valila mimo njega kalne valove, loči dva nezdržljiva svetova, in da je živa podoba prepada, ki je tedaj nastal v narodu Slovenov. (Dalje.)

Gazelice.

1.

Samo če hočete, vzemite
te liste v roke in berite,
kar pišem vam pod temnim nebom.
Te pesmi, priče izrazite,
kar mislim, čutim jaz v samoti,
iz srca meni so izlite.
Korén imajo v zemlji vrbe,
a tudi rože krasovite;
budé veselje rožni cveti,
a žalost — vrb viseče kite.

2.

Na nikdar site nas, berače,
ki nismo niti vredni plače,
ozira Bog se iz nebes.
Pijani od sladké pijače
prevzetni dvigamo glavé;
a sôlza nam v očeh leskače,
kadâr usoda tepe nas.
Zato, ker hočemo drugače,
drugače vse, kot hoče Bog,
strahú in upa smo igrače.

3.

Privrî v okó mi, solza vroča,
da me ne stare bol pekoča,
ki pada meni na srcé.
Nabira se pogubna toča
ob mrzlo suhem zraku le.

Medleči cvetki rosna moča
otmè življenja časih vonj,
takó i duša plakajoča
v solzâh, ki tiho vrô na dan,
bolest poroča in izroča.

4.

Ko pade mrak po zemlji, nesoč
počitka, mirú blagodejno moč,
molčé se naslonim na svoje okno,
oziram po strehah se bornih koč.
Sto misli mi burnih hruje po glavi.
Pokrivam si čelo, le to vzdihujoč:
Oh, ko bi jaz tudi mirne duše
zamogel strmeti v to mirno noč! —

5.

Mirno jezero počiva —
mesec se v oblakih skriva
kot za vékoma okó.
Ali tiha voda sniva
o minolih, kratkih dnéh,
ko pri nji je truma živa
šétala se na bregéh;
ko je pesem očarljiva
na večer zvenela v mrak?
Vsa veselja so minljiva,
kakor val, ki vihrovit
v strmi strugi v dol se zliva:
v tebi, jezero, razlit
le za kratek čas počiva.

Anton Medved.

Gazelice.

6.

Še ono pravljico povej mi, o ded,
preprôstih, a toliko ljubih besed,
o gradu steklenem pod vódo,
kjer vile se v plesni postavljajo red,
razpravljajo ljudsko usodo,
kjer v zlatih posodah uživajo jed,
in plavajo družno v valovih . . .
Oh, meni topi okrog srca se led
ob tvojih bajalnih glasovih:
v mladost se zamaknem najlozje, najpred,
poslušam in tiho izlivam
v ogorčeno dušo spominov si med . . .

7.

Kakó v besede naj obleče
neštete čute hrepeneče,
ki nosi v prsih jih zemlján:
zdaj, kadar solnčni žar leskeče,
iz tal kipi cvetna pomlad,
zdaj, kadar piš jesenski meče
poslednje liste v hladni zrak.
Naprej nas in nazaj nas vleče
v bodočnost, v prěšlost, aii kam?
Srcé le burno nam trepeče . . .
Oh, čuti so, jaz sam ne znam,
pijani sreče in nesreče!

8.

V logu so odpeli tičev roji — vse prazno!
Na smereki, hrastu, boru, hoji — vse prazno.
Širo polje, nekdam zlatoklasno,
kjer ratar je črtal brazde v znoji — vse prazno.
Na širokem nebu se valijo
sive megle v vednem nepokoju. — Vse prazno!
Kjer je divja roža cvela
na pologu bujnem, na prisoju — vse prazno.
Oh, a tudi notri, tukaj notri
čutim, da je v temni duši moji vse — prazno.

9.

Od dne do dné moči so naše manje
za krepko, neustrašeno dejanje.
Koraki bližajo nas k beli ženi.
Presánjali smo lepe mlade sanje.
Odpál je cvet — jesen nas mrka vabi,
da trudna roka klase naj požanje.
Ubogi mi! Usoda nam sovražna
je ljuljke goste nasejala vanje.
Med ljuljko pa štrlé snetjavi klasi,
ki toliko potili smo se zanje.
Takó gubimo radost do življenja,
do sebe upanje in spoštovanje.

10.

Ne zmislil se moje mladosti,
pregrehe mi moje oprosti,
na nebu Vladar vsemogoči!
Spoznanja opil sem se dosti,
ko rajal sem v luči veselja,
povabljen k nasladnikom v gosti.
V nekdanjost moj duh se zamika,
vse sladke tolažbe se postí.
Spominja se dobe detinske,
premišlja resnico v bridkosti:
da ték pozémeljske sreče
največkrat je beg od kreposti.

11.

Vesélil se bodeš v presladki veri,
da vsako srcé se lahko premeri,
če hočeš je záse izbrati.
Toda v življenja hladnem večeri
uvidiš razžaljene duše,
da trpko se zoper tebe naperi,
ko smatraš je najbolj za svoje.
Kakó se motimo hitro v izberi!
Ljudi je veliko na sveti,
a pravi človek je malokateri.

Anton Medved.

Gazelice.

12.

O Bog, korake moje vodi!
 Tvoj skrbni angel z mano hodi!
 Nikdar ne zdrsi mi stopinja,
 osato trnje me ne zbôdi!
 Pokoja išči moja duša
 le v Tebi in nikar ne blôdi
 za veščami brezboge véde.
 V bridkosti vselej se mi rôdi
 iz srca vzdih: Ne moja, Oče,
 le Tvoja volja se mi zgôdi!

13.

Nekdanjih lepih dni pozábiti ne morem
 spominove moči oslábiti ne morem . . .
 V samotni, temni svoji sobi
 veselih knjig v tolažbo rábiti ne morem.
 Zakópan v morje silne toge
 nikjer čerí rešilne zgrábiti ne morem.
 V brezupnem svojem hrepenenju
 iz srca niti solz izvábiti ne morem!

14.

V senci mirnih grajskih lip
 prêšel mi je kakor hip
 mnogi dan v prijazni družbi.
 Mil razgovor, zdrav dovtip,
 lep popev je slul med nami
 često, ko že nočni hlip
 vršal je v cvetóčih vejah,
 ko sta v sanjah dol in hrib
 čarala mladostna srca. — —
 Zdaj stojim, kot mrzel kip
 pod oblaki sam — le včasih
 čutim silnejši utrip:
 V duhu gledam daljnjo družbo,
 cvetja smrt, gradu posip . . .

15.

Sape vršé skozi line na stolpu,
 mrzle molčijo zidine na stolpu.

Lástovke sedajo, da bi odšlè
 zjutraj iz domovine — na stolpu;
 družno sedé, nepokojno cvrčé,
 kot bi budile spomine na stolpu.
 Zvon udari zdaj in zdaj,
 ura za uro gine na stolpu.
 Zadnji večer, ločitve čas
 hitro, prehitro jim mine na stolpu.
 Kádar naš svet ugledajo spet,
 zbrane iz daljnje tujine na stolpu,
 morda tedàj o meni že kàj
 bronasti zvonec jim zine na stolpu.

16.

Ko v žalosti pekoči
 prijatelj tvoj se loči,
 kakó je prazen dom!
 Ko nadeji cvetoči
 usoda stare sad,
 nikar, nikar ne joči!
 Kaj ti pomaga jok,
 in kaj spomini vroči!
 Vse človek preboli,
 V palači, v gradu, v koči
 srcé premnogim poka,
 a malokomu — počí.

17.

Ko prvokrat vidiš človeka, ne sodi!
 kaj lice njegovo izreka, ne sodi.
 Srce je globoko zakrito;
 ne čuješ njegovega jeka, ne sodi!
 Prenagljena glasna beseda
 globoko mu rano zaseka, ne sodi!
 In ko izrečena je sodba,
 za rano ne najdeš več leka, ne sodi!
 Poznaš li ti samega sebe?
 Čas hitro na zemlji poteka. Ne sodi,
 da onikraj grôba preostro
 vladar te človeškega veka ne sodi!

Anton Medved.

Gazelice.

18.

V háľjo žalostno oblečen,
vsem tovarišem odsečen,
sam sedim in hodim sam.
V noči mnogokrat čuječen
premišlujem svoje dni...
Dvom pritiska name večer:
Ali sem takó neumen,
ali sem takó nesrečen?

19.

Sprelepi Bog, dobrotni Bog, odkleni
nebeška vrata vigredi zeleni!
Razdmì z oboka žalostne oblake,
iz duše, s čela megle mi prežèni!
Naj gledam zemľjo, delo Tvoje roke
v obleki, z divnim cvetjem okrašeni!
Iz belocvetnih grmov, z vej brstitih,
iz viška milo drobní spev mi zvèni!
Za nekaj ur se zopet mi umiri
grizoči črv, ki leta krajša meni...
Temò, ki me obdaja v topem ždenji,
iz koje poti več ne vem — razdeni!
Sladak spomin naj se objame z upom,
da vendarle za srečo smo rojeni!

20.

Kakó je pičel slaj v omami,
ki v svetu iščemo jo sámí!
Zastonj se trudimo za srečo
z besedami, zastonj z rokami...
In kadar zopet brez tolažbe
sedimo v tihem svojem hrami
in peremo storjene krivde
potrťi z vročimi solzami —:
tedaj ga ni na širem svetu,
da nas tešèč k veselju vzdrami...
Zato jaz dem: gorjé zemľjanom,
če ni usmiljen — Bog nad nami!

21.

Prehodil sem, pregledal mnoge kraje
in delal dušne in telesne vaje.
Da sem povsod prijateljev dobival,
to moji duši délo je najslaje.
Napósled sem se vrnil bolen, truden
v domači kraj, v domače mrzle gaje.
Tedaj sem se zamislil v marsikoga,
da bi sedèl ob meni stókrat raje,
kot sam bi blodil po krivičnem svetu.
In štel sem svetle lune, temne mlaje,
in dni in mesece in leta dolga...
Moj duh je čakal trepetaje,
da samega me kdo obišče. — Nihče —!
Zaprť in zapuščen od vseh, jokaje
premišljam zdaj minljivost lepih časov,
premišljam zdaj prijateljev značaje...

22.

Solnce je za goro utonilo,
ko sem slišal prvič petje milo
drobnih slavcev iz zelenih lésk.
Takrat sem začutil v sebi silo,
da naj pojem, pojem sladko-vnet,
kar srce mi gorko je čutilo
v dobi lepih mojih mladih let.
V zdanjem kraju ni me še topilo
slavcev petje — jaz samó sem pel
in še pojem, kaj je vse minilo
od presrečnih dni, ko sem vesel
skrito nosil v prsih petje milo.

23.

Na kreposti ozki brvi
on oprede zmeraj prvi,
kdor daje nauke drugu,
da prehitro črés ne drvi!
Premišljujmo, poučujmo
sebe! Vsi smo revni črvi,
kajti v nas ni dom le dúhu,
dom je tudi naši krvi!

Anton Medved.

Gazelice.

24.

In zopet so v srcu mi vstali
 pol sladki spomini, pol žali
 na čas, ki minil je na veke.
 Kot lice sam svoje v zrkali
 na ljubljene gledam obraze,
 ki v mirnih grobéh so pospali.
 Bledi in sanjavi in tožni
 morda se mi bodo odzvali?
 O kje ste? — Velé mi zamolklo:
 Kjer s tabo se snidemo kmali.
 Izginejo, skopnejo potlej,
 kot sneg, ki ga solnce raztali.
 In v čudni, neznani goresti
 srcá mi zapoljejo vali . . .

25.

Človek si domišlja mnogo,
 ko pred sabo zrè nalogo,
 prvič dano od življenja.
 Vneto vse, natanko, strogo
 z notranjim veseljem dela.
 Vedno témnejšo preprogo
 svet poteza mu pred vzore,
 dokler ne uvidi s togo,
 da je človek z vsem hotenjém
 vendar bitje le ubogo.

26.

Kje se nébes pne brez oblaka?
 Komu sijajo dnevi brez mraka?
 Oh nikjer in nikomur!
 Dokler se kri nam v žilah pretaka,
 legajo megle na čelo,
 žalosti rosa oči nam omaka . . .
 A ne omaga nam duša!
 V novem upanju zopet jaka
 mirna presniva pol življenja,
 pol življenja nemirna prečaka.

27.

Kôga naj srcé zdravila prosi
 Žgoči rani, ki jo v sebi nosi?
 Ničevih je mnogo besedi,
 kar jih svet v tolažbo bratom trosi.
 Najprej tolažnika vprašam jaz:
 kaj si, kakšen si in kdo si?
 Vprašam ga, če rajši mehko spi,
 ali rajši misli, ali — kósi . . .

28.

Tam se prepirata, kolneta vmes
 dva narodnjaka zajetnih teles.
 ‚Narod i Bog‘ napivajo trije,
 vlivajo vina v kozarce in čéz.
 Novi pomerjata surki si v sobi
 lišpavca dva za ‚Vodnikov ples‘.
 Ljubavne pesmi dijak zastavlja
 bledega lica in motnih očes — —
 O domovina, tebi obeta
 lepa se zgodovina zares.
 Jaz se zatapljam pod mrklím nebóm
 tožen v tvojo ‚chronique scandaleuse‘.

29.

Le kadar zdela veden trud
 telesom našim slehern ud,
 tedaj še le spoznamo,
 kako je pot življenja hud.
 Tedaj nam tudi v srcu
 ni žal nikakovih zamud.
 Očita rad, a hvalo
 nerad priznava slepi ljud.
 Kaj čuda, če nam vstane
 do vsega dela včasih stud.

Anton Medved.